

Kesä oli kotiseutumatkojen ja sukukokousten aikaa

Suvun vanhin Aarni Äikiä ja nuorin paikalla olleista eli Lauri Koponen. Kuva: Reino Äikiä. SIVU 2.

Taakse jäänyt kesä oli taas kotiseutumatkojen ja sukukokousten aikaa. Eri sukupolvet ovat tavanneet toisiaan, on tutustuttu ja tehty tutkimusmatkoja niin konkreettisesti kuin muistoissa ja mielikuvituksessa.

Pitäjäjuhlat, sukutapaamiset ja matkat ovat valaneet uutta intoa karjalaisuuteen. Esimerkiksi Pärssisten Sukuseura on päättänyt ryhtyä kokoamaan omaa kirjaa.

Monilla on myös suunnitteilla jo uudet retket sukujen juurille, samoin muut tilaisuudet ja tapaamiset.

Pyhäjärveläisten vuotuisen pitäjäjuhlakin on saamassa taattua jatkoa, sillä Hämeenkyrössä ollaan jo tartuttu toimeen ensi kesän kihujen järjestämiseksi.

Tässä lehdessä on koostetta kesän tapahtumista, ja lisää asiaa Pyhäjärveen ja pyhäjärveläisiin liittyen on luvassa taas seuraavissakin lehdissä.

Hyvää syksyä! - MRT

- Viidentien risteyksestä lähdettiin kohti Enkkuaa, äidin kotikylää, kertoo Paavo Jalo.

Enkkuan kontuja tutkimassa

– Käytyäni kesällä 2010 Pyhäjärven Montruassa etsimässä paikkoja, joissa iso-isäni **Erik Jalo** oli perheineen myllärinä Pikomyllyllä, suunnittelin jo uutta matkaa. Halusin käydä katsomassa myös äitini **Emma Jalon**, s. **Welling**, vanhempien rakentaman mökin

paikkaa Enkkuaassa, jossa **Matilda ja Mauno Welling** kasvattivat perhettään, kertoo Paavo Jalo.

Kesällä 2012 tehdystä matkasta tulikin antoisa reissu.

– On mentävä katsomaan seutuja, joista kerrotaan kirjoissa ja vanhempi-

en muistiinpanoissa, sekä kertomuksissa. Tapahtumapaikoilla käynti selvittää kummasti kertomusten taustoja ja antaa mielikuville uutta kenttää työskennellä.

SIVU 6

Viron vähäosaisille avuksi

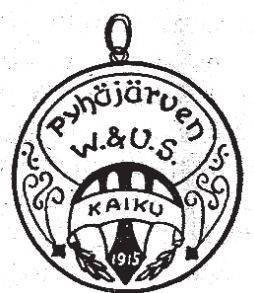

Pyhäjärveläisiä oli mukana kesäisellä avustusmatkalla Virossa. Ritva Meskanen oli tuunnannut nukkeja lasten iloksi. Kuva: Rami Marjamäki. SIVU 3.

Montruan, Pöhlölän ja Kalamajan jakokunta koolla

Montruan, Pöhlölän ja Kalamajan jakokuntalaiset pitivät vuotuisen tapaamisensa tällä kertaa Ellivuorella. Yrjö S. Kaasalainen luovutti Tarinakivet-kirjan kiitoksena tilaisuuden järjestäjille, Eeva ja Oiva Hannukselle. Oikealla kokouksen puheenjohtaja Pertti Pohjolainen. Kuva: Katariina Kalliomäki. SIVU 5.

Kaiun muistoja

Woimistelu- ja urheiluseura Kaiun muistoja on tallessa mm. Sipposen perheellä. -SIVU 8

13. syyskuuta 2012

Sie, mie ja myö yhes

Talkoot on perinteinen suomalainen naapuriavun muoto, jossa toimitaan vapaaehtoisesti yhteiseksi hyväksi. Yhdessä tekemisellä on pitkät ja kunniakkaat perinteet. Varsinkin maaseudun kyläyhteisöissä henkilöiden työtaito ja -halu olivat vaihdannan väline ja niiden vastavuoroisuus oli järkevää ja yhteisen edun mukaista.

Talkoilla on autettu hätään joutuneita, rakennettu taloja, käyty leikkaamassa sairastuneen naapurin vilja, avustettu vähäväkistä naapuria muissa maataloustöissä ja tehty vaikka mitä. Tällaiseen toimintaan liittyy vahva yhteisöllisyyden tunne ja niihin osallistutaan mielellään. Naisten tehtävänä oli ruokahuollon järjestäminen ja avustavat työt, mutta ovat naiset järjestäneet myös omia talkoita. Töistä suoriuduttiin yhdessä ja ruoka maistui hyvälle. Hauskanpito liittyi talkoihin olennaisena osana ja sillä oli suuri merkitys sosiaalisten suhteiden ja viihtyvyyden kannalta. Tuskin oli Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Huittisissa onnistuneesti pidetty, kun jo seuraava yleisölle tarkoitettu tapahtuma järjestettiin elokuussa Rekolan pellolla Huittisten Kaharilassa. Vanhat koneet - tapahtuman puuhamiehenä toimi Erkki Jokinen, joka sai tänäkin vuonna runsaasti talkoolaisia avukseen tapahtumaa järjestämään. Tämän vuoden teemana olivat vanhat saksalaiset traktorit. Paikalle tuli yli tuhannen ihmistä seuraamaan viljan leikkaamista eri tavoilla ja sen puimista puimakoneella eli tappurilla. Tuo tappuri olikin päältä syötettävä Siro 1, jota Jaakkolan puimakonetehtas Harjavallassa aikoinaan valmisti. Kyntönäytös tehtiin erilaisilla traktoreilla kiinnostuneiden silmäparien seurattessa suoritusta.

Pärehöylä veisteli uusia päreitä pyhäjärveläisjuurisen Yrjö Inkisen toimiessa mestarina. Merja Inkinen kumppaneineen puolestaan huolehti maukkaista pöydän antimista. Maamootorit puksuttivat kuten ennen vanhaan ja herättivät ihmetystä varsinkin nuorten keskuudessa. Hytittömät traktorit oli pysäköity siten, että niitä pääsi läheltä katsomaan ja vertailemaan. Paikalla olleena kuulin monenlaisia muisteloita vuosien takaa. Joskus mielipiteet menivät vähän ristiin eri traktorien käyttökokemuksista, mutta se on toki ymmärrettävää. Tärkeänä havaintona tästä tapahtumasta voisin todeta, että perinteet, työtavat ja koneet kiinnostavat ja yhdistävät ihmisiä. Me siirtolaiset Satakunnassa olemme löytäneet paikkamme täällä, sopeutuneet tänne ja tulemme yleensä hyvin toimeen paikallisten asukkaiden kanssa. Meillä on täällä monia tuttavuuksia, hyviä ystäviä ja yhteistyökumppaneita. Olemme oppineet arvostamaan ja luottamaan toinen toisiimme.

Siispä: Sie, mie ja myö yhes!

Hyvää syksyä kaikille lehtemme lukijoille toivottaa,

Yrjö S.
KAASALAINEN
Pyhäjärvi-Säätiön
hallituksen
puheenjohtaja

”Vanhat koneet”-tapahtuma Huittisissa houkutteli vanhoista koneista ja työtavoista kiinnostuneita. Mukana mm. Yrjö Inkinen Zetor 25A traktorinsa kanssa vetäen niittokonetta perässään ja leikaten kauraa. Kuva: Yrjö S. Kaasalainen.

Aapro ja Helena Äikiän suku koolla Huittisissa

Jo perinteiseksi muodostunutta tapaa noudattaen **Aapro** ja **Helena Äikiän** suku kokoontui elokuun ensimmäisenä sunnuntaina tällä kertaa **Pirkko** ja **Kauko Hinkkasen** vapaa-ajan paikkaan Kokemäen Kautvatsalle.

Aabram (Aapro) Äikiä oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Ivaskansaassa 18.9.1970 ja kuollut ensimmäisen evakkovaiheen aikana Alavudella 7.8.1940 ja hänen puolisonsa Helena os. **Pusa** oli syntynyt Rotjanlahden kylässä 12.3.1874 ja kuollut Huittisissa 1965.

Osa perheeseen syntyneistä lapsista kuoli jo nuorena, mutta pitkän elämänsä kaaren saivat kulkea lapsista **Armas** (1901-1995), **Juho** (1904-1976), **Viljo** (1910-1997) ja **Hilja** (1914-2011).

Edellä mainittujen lasten perheisiin syntyi vuosien saatossa kaikkiaan yhdeksän lasta, joista **Armas** ja **Aliisa Äikiän** poika **Martti** kuoli jatkosodan aikana tapaturmaisesti Pyhäjärvelä, ja **Juhon** ja **Ainon** pojista **Raimo** kuoli v. 2007.

Elossa serkuksia on edelleen seitsemän, jotka yhtä lukuun ottamatta olivat kaikki paikalla ja kaikkien puolisoita, lapsia ja lastenlapsia sukutapaamiseen

Hinkkasen sukuhaudan äärelle kokoontuivat paikalla olleet serkukset, vas. Raija Lehto, Aimo Äikiä, Aarni Äikiä, Kauko Hinkkanen, Risto Äikiä ja Reino Äikiä. Kuvaan haluttiin myös suvun nuorisoa, vas. Lauri Koponen, Pihla Hinkkanen, Juho Äikiä, Eemeli Äikiä, Salla Nevalainen ja Joona Nevalainen.

osallistui ennätysmäärä, sillä paikalla todettiin olevan 31 suvun jäsentä. Tällä hetkellä suvun vanhimpana toimii **Armas** ja **Alisa Äikiän** poika **Aarni**.

Yhteisen sukulounaan jälkeen kokoonnuttiin **Hilja**

ja **Arvi Hinkkasen** haudalle Kautvatsan kirkko- maalle ja tämän jälkeen kaudista sunnuntai-iltapäivää vietettiin Hinkkasen tutussa pihapiirissä Pirkon ja Kaukon sekä jälkipolven Paulan ja **Rikun**, **Aaron** ja

Pihlan vieraana.

Serkukset ovat koonneet suvun tarinoita ja Kauko Hinkkanen on kokoamassa sukukirjaa vuoden 2013 aikana.

REINO ÄIKIÄ

Kuulutko sukuuni tapahtuma Vantaalla

Toimielias sukututkimusseura Vantaan seudun sukututkijat järjestää jälleen 13.-14.10.2012 Vantaan ammattiopiston Varian Tennistien toimipisteessä Kuulutko sukuuni -tapahtuman.

Sen avaa tällä kertaa karjalaisjuurinen Vantaan kaupunginvaltuuston pj. kansanedustaja **Antti Lindtman**. Hänen sukujuurensa ovat Kuolemajärvellä, minä vuoksi hänet oli kutsuttu myös 8.9.12 Turussa vietettyjen Kuolemanjärvi-juhlien juhlapuhujaksi.

Karjalaisia sukuseuroja tapahtumassa on mukana tälläkin kertaa useita. Suvannon seudun sukututkimuspiiri esittäytyy ja sen ryhmässä omalla osastollaan pyhäjärveläissuvuista ainakin Pärssisen Sukuseura.

Tilaisuuden monipuolista luennoista ym. kertova yksityiskohtainen ohjelma aikatauluineen löytyy osoitteesta www.vantaanseudunsuku.net

Näyttelyosastoilla on eri puolilta Suomea sukututkijoita, sukuja ja sukuseuroja sekä runsaasti alan kirjallisuutta. Sukututkimusneuvonnallekin on oma pisteensä.

Tämänvuotisen valokuvanäyttelyn teemana on Ihmisen paras ystävä. Siihen on koottu v. 1950 tai aikaisemmin otettuja valokuvia lapsista ja/tai aikuisista heille tärkeiden kotieläinten kanssa.

KAARINA
PÄRSSINEN

Kuulutko sukuuni tapahtuman valokuvanäyttelyyn aiheesta ”Ihmisen paras ystävä” hyväksyttiin vain 1950 ja sitä ennen otettuja kuvia. Piirun verran aikajanalla sitä myöhemmin 1950-luvun alkupuolella otettu valokuva Kiikan Ruotsilankylälle evakkoina asettuneista Aatu ja Maria Pärssisestä rakaine kotieläimineen. Sikatalous porsas- ja liha- tuotantoineen olivat 90-luvun puoliväliin asti Kallionimien tilalla tuottava sivuelinkeino. Kuva: Sastamalan seudun museon kokoelmista.

Ikaalisten Karjalaseura teki kesäretken ja avustusmatkan Viron Rakvereen

Rakvere kaupunkina on siisti kaunis kylpyläkaupunki, sata kilometriä Tallinnasta itään. Kesäretkikohde sai alkunsa kun puheeksi tuli **Pentti Kaasalaisen** (Pentin vanhemmat **Tuomas** ja **Anna-Riitta** o.s. **Tenkanen**) humaaninen ystävyystoiminta naapurimaihimme. Halusimme kokea ja nähdä Viron arkista elämää. Olemmehan kaikki käyneet Tallinnassa ja muissa turistikohdeissa. Matkalla meitä oli 29, joista 11 oli Pentin sukulaisia.

Pentti teki hyväntekeväisyys matkoja Venäjän Karjalaan 20 kertaa. Matkat siirtyivät jossain vaiheessa kuitenkin Viroon. Tämä matka oli Pentille yhdeksäskymmenes Viron matka, eli voisi sanoa juhlatmatkaksi. Vaimo **Ritva** on ollut 10 kertaa matkatoverina. Muuten matkatoverina on ollut ystävä, **Vilho Luoma**. Matkalla emme tarvinneet navigaattoria, Pentiltä navigointi sujui paremmin kuin teknisiltä laitteilta.

Pentin oma helluntaiseurakunta on sitoutunut maksamaan neljä matkaa vuodessa, muut matkat Pentti ja Ritva kustantavat itse.

Lähimmäisen auttaminen ja ystävyys on Kaasalaisille arkinen elämäntapa, niin täällä kotikulmilla kuin kauempanakin.

Ikaalislaiset ovatkin oppineet tietämään nämä Pentin ystävyysmatkat. Tämän tuosta heiltä kysytään, oletko vielä tekemässä näitä matkoja, kun minulla olisi ylimääräisenä hyväkuntoista tavaraa. Näin he toimivat avunantajan ja avuntarvitsijan yhteen liittäjänä.

Tutustumiskohteenamme oli Tapan kehitysvammaisten koti. Kodissa asuu noin 100 lasta. Ikäjakama oli aivan pienistä 30-vuotiaaseen. Laitokseen tulleista

lapsista 70 prosenttia on orpoja. Lapset käyvät koulua, vanhimmat ovat ammattikoulussa.

Meidät otettiin hyvin sydämellisesti vastaan, lapset ovat aitoja tunteiden näyttäjiä. Saimme jokainen kokea lämpimiä halauksia ja iloista keskustelua. Tilaisuudessa oli hengellistä musiikkia, lapset lauloivat rytmikkäästi musiikin mukana. Nuket ja lelut löysivät onnelliset leikkijänsä. Tuliaisina meillä oli paljon lahjoituksina saatuja leluja, vaate- ja vuodevaatteita. Tuliaislahjaksi **Hämäläisen Marja** ja **Minna** olivat ommelleet 22 uutta pehmoista peitettyä.

Ritva Meskanen oli koonnut erityisen ihanan lahjakorin, kolmisenkymmentä nukkea.

Ritva on hyvin taitava käsistään, liekö taidot äidin perintöä. **Iita Meskanen** o.s. **Rampa** oli kätevä käsistään. Hän auttoi ihmisiä kuppauksella, hieromisilla, kutomisilla, marjastuksilla.

Nuket jäivät orvoiksi, kun Mertiörannan leirikeskus Jämijärvellä lopetettiin. Pussillinen nukkeja sai Ritvan käsissä uuden stailatun tyylin. Ensin ne pääsivät kylpyyn, meno pyykkikoneessa oli kuin Särkänniemien vuoristoradalla. Ihohoidon ja rentoutumisen jälkeen alkoi hiusten hoito ja föönaaminen. Seuraavaksi Ritva suunnitteli kaikille yksilölliset vaatteet. Kutoen ja virkatun valmistui mekkoa, lyhyttä ja pitkää, villatakkia, sliparia, puseroa, olkahousuja, polvihousuja ja shortsia, lippalakkaa, lierihattua, pipoa, baskeria, jne. Nuket olivat muutoutuneet ihanan vanhanaikaisiksi mollamajoiiksi ja -mateiksi.

Toinen kohteemme oli Rakveren 1870 rakennettu

vanhainkoti. Talo on kolmikerroksinen ja toiminut koko ajan vanhainkotina.

Vanhainkodissakin saimme ystävällisen vastaanoton. Saimme tutustua asukkaisiin ja heidän asuinoloihinsa. Kodissa asuu 45 asukasta, työntekijöitä on 11. Asukkaina on vuoteeseen hoidettavia sekä parempikuntoisia, jotka osallistuvat kodin töihin sisällä ja ulkona puutarhasa.

Yllättävää oli, kun iäkäs rouva alkoi keskustelun selkeällä suomenkielellä. Hän kertoi olevansa inkerinsuomalainen ja käyneensä seitsemän vuotta suomenkielellä koulua, näin ollen lukee ja kirjoittaa edelleen suomenkieltä. Sisarensa asuu Porissa, hänen kanssaan on ollut kirjeenvaihtoa. Joskus on tullut käytyä sisaren luona vierailullakin.

Myös hän olisi sodan aikaan halunnut Suomen kansalaiseksi, mutta hänet oli kuitenkin palautettu takaisin Venäjälle. Tämä oli monen muunkin inkeriläisen kohtalo.

Tämä rouva ei hoitajan kommentoinnin mukaan yleensä puhu suomea. Siksi olikin hämmästyttävää, kuinka hyvin keskustelu sujui aivan kirjakielenä, ei siis inkerin kielellä.

Tännekin meillä oli lahjoitustavaraa tuomisina. Kevätkokouksessa olimme päättäneet maksaa 300 euron suuruisen apteekkilaskun tähän kotiin.

Sydämemme jäi näihin koteihin. Onneksi Pentti jatkoi matkojansa tuolle seudulle, joten voimme laittaa terveisiä matkaan.

Tämä matka toi hyvin esille, ettei puute ja vähäosaisuus tee ihmisestä synkkää, ilotonta ihmistä. Nämä ihmiset olivat hyvin aitoja ja lämmenhensisiä, ottivat meidät vastaan kuin naa-

Pentti ja Ritva Kaasalainen Rakveren torilla polkupyöräilijä-taideteosta ihailemassa.

Lapsia ja karjalaseuran retkeläisiä Tapan lastenkodissa.

purin, ”tule tupaan ja käy istumaan”. Täällä tuli tunne, olisiko meissä karjalaisissa ja virolaisissa samoja luonteenpiirteitä.

Matkalla muistui mieleen **Vieno Hämäläisen** tarinointi:

”Nuorisoseuran puitteissa minä pääsin 1938 Helsingin suurkisoihin esiintymään. Olimme harjoittelu- ja voimistelunäyttöstä. Siihen tanhuun sitten päätettiin mennä. Meitä oli kahdeksan tyttöä. Vernitsalta oli **Lappalaisen Eevi** ja sitten Sortanlahdesta **Sirkian** tyttäriä ja **Kajanterin** ja ketä niitä oli muitakin?

Opettaja **Kouvo** oli kerännyt pojista voimistelu-ryhmän. Siellä stadionilla meillä oli ensin yhteisharjoitukset, sitten oli se juhla-marssi. Stadionilta lähdettiin ja tultiin suuren kirkon eteen. Siellä oli ulkomalaisiaakin, kaikkiaan meitä oli yli 12 000 osanottajaa. Saksalaiset naiset jäivät minulle mieleen, kun niillä oli valkoisesta silkistä pitkä esiintymispuku, pitkinä ja ryhdikkäinä marssivat juhla-marssilla. Me marssimme kansallispuvuissa.

Tapasimme stadionin harjoituksissa Viron poikia. He saattoivat meidät illalla majoituspaikkaamme ja sieltä sitten mentiin Tähtitorninmäelle iltaa viettämään. Miulla oli laukussa rautatiekartta ja siitä katsottiin, mistä päin myös ollaan kotoisin. Kyllä Viron pojat ihmetteli, kuinka olenkaan pystytään elämään, kun ryssä on noin lähellä. Otimme valokuvia, lähetin valokuvat heille Viroon.

Sitten kun sota alkoi, Viro meni siinä ensimmäisenä suupalana. Kyllä mieli oli matalana, he olivat surreet, kuinka vaikea meidän on asua lähellä rajaa, ja näin kävi”.

Kiitos Pentille ja Ritvalle tästä mielenkiintoisesta matkasta.

LEA JOKINEN

Ryhmäkuva ammattikoulun asuntolan rappusilta.

Äiti ja mummu Helena PATRAKKA

o.s. Kotti

s. 12.10.1922 Vpl. Pyhäjärvi
k. 27.7.2012 Siuro

Muistaen
Pekka perheineen
Sukulaiset ja ystävät

*Kulje äiti kerallamme,
mummu rakas mukamme,
elä muistoina mielissämme.*

Siunattu läheisten saattamana.
Lämmin kiitos osanotosta.

Muistokirjoituksia

Rauha Tuomaisen muistolle

Rauha Tuomainen, o.s. **Äikäs**, syntynyt 11.4.1917, kuoli 7.7.2012. Siunattiin Kuopion Pyhän Pietarin kappelissa 28.7.2012. Siunauksen toimitti Lauri Kas-tarinen. Siunaustilaisuuden aluksi veisattiin Rauhan äidin lempivirsi 555, Oi Herra luoksein jää, jo ilta on...

Rauha-tätimme oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Tiituan kylässä sisarusparven nuorimpana tyttönä. Hän muutti nuorena Viipuriin ja oli työssä Suomi-hotellissa, ja sieltä matka jatkui vuonna 1939 Kuopioon, jossa hän teki hotelli Atlaksessa yli 40 vuoden työuran. Rauha oli ainut sisarusparvesta, joka ei ollut evakossa tai mukana sodassa. Hänen luonaan säilytettiinkin "tärkeitä" tavaroita ja mm. **Erkki**-veli asui sota-aikana siskonsa luona ja kävi Kuopiossa yhteiskoulua.

Rauha avioitui **Juho Tuomaisen** kanssa ja häät vietettiin v. 1943 Vpl. Pyhäjärvellä. Juho kuoli jo v. 1948, Rauha jäi tuolloin kaksin kolmevuotiaan **Leena**-tyttären kanssa.

Rauha vietti 1950-60-luvulla kesäloimat **Helena**-äidin luona Mouhijärvellä, hän oli meille odotettu vieras. Parhaiten meidän lasten mieliin ovat jääneet uinitimatkat, joita tehtiin päivittäin säästä riippumatta. Tuohon aikaan omat vanhemmat olivat kiinni talon töissä, joten aikaa uintireisuille ei aina ollut. Meidän uintipaikka oli saviranta ja kotiin palattuamme Rauha pesi meidät saunassa.

Hän muisteli vielä viime

aikoinakin sitä, miten savisia me uintiretken jälkeen olimme.

Rauha oli auttavainen ja myönteisesti elämään ja elämän vaikeuksiin suhtautuva ihminen. Hänen iloisuuttaan jäivät kaipaamaan tytär Leena ja Leenan tytär **Heidi** sekä Erkki-veli ja sisarusten lapset perheineen sekä Rauhan ystävät. Leenan Heidi-tytär muisti lämpimästi Mummoa. Heidi taittoi kotipuutarhasta Rauhan lempikukan, pionin, ok-san arkkuun ja laitto Mummolle villasukat jalkaan.

Rauha kuului "tervaskan-toihin" ja sai elää toiveensa mukaisesti kotona. Kävimme tapaamassa Rauha-tätiä pari päivää ennen hänen kuolemaansa, jolloin tarkoituksena oli haastatella häntä ja laatia kirjoitus hänen 95-vuotispäivänsä johdosta. Haastattelu jäi tuolloin ja siitä tuli muistokirjoitus.

Rauha tätiä lämmöllä muistellen

KARI ÄIKÄS

Kerro perheen ja suvun uutiset lehdessä

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossa tietoja perhetapahtumista, kuten merkkipäivistä, edesmenneistä ja valmistuneista.

Muistathan kuitenkin aina kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Kirkonsanoma

Sydämen Karjala

Kertoessani olevani kotoisin Kokemäeltä totean yleensä samaan hengenve-toon olevani ehkä enem-mänkin karjalainen. Äitini on evakko ja Karjala on minulle tärkeä, vaikka en ole siellä koskaan asunut tai vielä käynytäkään. Vaimoni naureskeleekin minun olevan ainakin sydämen ja mielen karjalainen. Myönnettävä on, että Karjala edustaa minulle sellaisia asioita, jota ei ehkä koskaan ole ollut, mutta josta mieli luo ihannekuvia ja sydän haaveilee.

Minun Karjalassani kaikki on paremmin. Siellä on aina kesä, ystäviä ja rentoa

yhdessäoloa. Siellä on ystäviä, hyvää huumoria ja sut-jakkaa jutustelua. Paljon iloa, vieraanvaraisuutta ja rak-kautta. Ei otsarypyistä eikä turhan tarkkaa, ei turhan valittamista, murehtimista eikä nuukailevaa itsekeskeys-syyttä.

Karjalassa on kaikki hyvin, entinen murhe ja vaiva takanapäin... tähän al-kaa teologin korvaan kuu-lostaa tutulta. Johanneksen ilmestyksessä kuvataan eräs-tä paikkaa seuraavasti: "Ja hän pyyhkii heidän silmis-tään joka ainoan kyneleen. Kuolemaa ei enää ole, ei murhetta, valitusta eikä vai-vaa, sillä kaikki entinen on

kadonnut".

"Sydämeni on levoton, kunnes se löytää levon Jumalassa", sanoi jo kirkkoisä Augustinus. Onko sydämeni kaipauksessa ja mieleni karjalaisuudessa oikeastaan kyse ihmiselle luon-taisesta kurkotuksesta hy-vään ja Jumalan puoleen? Onko mieleni Karjala oi-keastaan kuva Paratiisista, siitä loputtomasta yhteydes-tä Jumalan kanssa, minkä toivon kuoleman jälkeen koittavan? Kun kaipaen Karjalaan, kaipaanko oikeastaan lopulta lepoa ja rauhaa Jumalan yhteydessä?

Ehkä niin on. Lopullista vastausta odotellessa rukoi-

len mielessäni, että Jumala soisi tämän kaipauksen jat-kuvan. Eihän ole ollenkaan huono asia kurkottaa jota-kin hyvää kohti – etenään, jos tuo kurkottaminen näkyy myös arkielämässä.

Mielen ja sydämen Karjalaa voi rakentaa hitusen todemmaksi tähän päivään ja tähän arkielämään, omien läheisten keskelle. Jos voin hiukankin lisätä rak-kautta ympärilläni, tulen teh-neeksi Jumalan tahdon mukaan. Silloin pala taivas-ta (ja Karjalaa) on tässä ja nyt.

LASSI PRUUKI

Pärssiset käynnistämässä sukukirjahanketta

Pärssisten Sukuseuran hal-litus päätti kokoontuessaan 8.9.2012 Paimelassa käyn-nistellä Pärssisten suvusta kertovan kirjan tekemistä toden teolla. Punkalaitumel-la kesäkuussa pidetyssä su-kukokouksessa hyväksytys-sä toimintasuunnitelmassa 2012-2013 se on keskeisin kauden hankkeista.

Punkalaitumella valitun Pärssisen Sukuseuran uu-den hallituksen jäsenistä ni-mettiin toimikunta kirja-hankkeeseen. Siihen kuulu-vat **Taisto Helle**, Espoo, seuran vpj **Marja Huovila**, Vierumäki, seuran jäsen- ja talousasioiden hoi-taja **Timo Pohjola**, Salo, seuran pj **Antero Pärssi-nen**, Kärkölä, **Kyösti Pärssinen**, Helsinki ja **Seija Pärssinen**, Heinola. Seuran puheenjohtaja Antero Pärssinen kutsuu toimikun-nan kokoon ja sen vetäjästä sovitaan toimikunnan keskuudessa. He edustavat osaa Pärssisten monilukui-sista sukuhaaroista. Tietoja ja aineistoja tulnaneen ke-räämään kaikilta Pärssisiin lukeutuvilta sukuhaaroilta.

Aiemmin toimineiden jäsenhankinta-, matkailu-, sukututkimus- ja tiedotus-

Seija Pärssinen, Marja Huovila, Timo Pohjola, Antero Pärssinen, Kaarina Pärssinen, Sakari Pärssinen, Kyösti Pärssinen, Taisto Helle ja Erkki Pärssinen osallistuivat Pärssisen Sukuseuran hallituksen kokoukseen Paimelassa puheenjohtaja Anteron ja puolisonsa Seijan kotona. Estyneitä paikalle saapumaan olivat Marja Koukku, Maija Luukkanen ja Ilmo Pärssinen.

jaostojen kokoonpanoja tarkistettiin huomioiden uusiutunut hallitus. Lisäksi työnsä aloittaa uutena kult-tuuri/historiajaosto, mihin nimettiin Taisto Helle, Marja Huovila, Ilmo Pärssinen, **Kaarina Pärssinen**, Tuusula ja Kyösti Pärssinen. Jaosto kerää "lihaa luiden

ympäri" Pärssisten elä-mästä ja historiasta.

Seura osallistuu Vantaalla Kuulutko Sukuuni tapah-tumaan 13.-14.10. omalla osastollaan Suvannon seu-dun sukututkimuspiiriin ryh-mässä. Syksyn aikana uu-distetaan seuran nettisivut www.karjalanliitto.fi/pars-

sisensukuseura ja lähetetään jäsenkirje. Tiedotusjaosto sai tehtäväkseen myös poh-tia, olisiko tarvetta ja aika kypsä oman lähinnä tie-dottamiseen valjastetun sukulehden julkaisemiseen.

KAARINA
PÄRSSINEN

Vihittyjä

Eveliina o.s. **Äikäs** ja **Petri Paatelainen** vihittiin 9.6.2012 Tyrvään Pyhän Olavin kirkossa, Eveliinan "koti-kirkossa", Vpl. Pyhäjärven kirkosta evakkoon joutuneen krusifiksin alla.

Vihkimisen suoritti Petrin rippipappi, TT Jaakko Saari, Sammatin entinen kirkkoherra. Nuoripari asuu Ruotsissa Örebrossa.

Eveliinan vanhemmat **Paula** ja **Kari Äikäs**, Paula on Ilomantsin tyttöjä ja Karin äiti **Bertta Äikäs** o.s. **Ijäs** Rotjalahdesta ja isä **Viljami Äikäs** Tiituaalta.

Merkkipäiviä

Sirkka Tellervo Kokko, o.s. **Inkinen**, täytti 90 vuotta 15.7.2012 Keravalla. Sirkka syntyi Vpl. Pyhäjärven Pyhäkylässä **Hilma** ja **Matti Inkisen** vanhimpana lapsena. Merkkipäivää vietettiin läheisten kanssa.

Montruan-Pöhlölän ja Kalamajan väki tapasi kesäkokouksessaan

Juhlaväki koolla hotelli Ellivuoressa.

Montruan-Pöhlölän ja Kalamajan jakokunnan kokous pidettiin Sastamalas-
sa hotelli Ellivuoressa 4.8.2012 **Eeva Hannuksen**, o.s. **Pärssinen**, kutsu-
mana.

Paikalle oli saapunut 35 henkilöä, heistä kaukaisimmat Etelä-Ruotsista asti. Tilaisuuden aluksi saimme nauttia hotellin maittavista noutopöydän antimista.

Kokouksen aloitti hotellin johtaja **Ari Eskola** kertomalla hotellin toiminnasta sekä tulevaisuuden suunnitelmista. Myös Arin juuret ovat Karjalassa.

Varsinaisen kokouksen aluksi muistimme vuoden aikana poisnuikkuneita hiljaisella hetkellä. Kokouk-

sen puheenjohtajaksi valittiin **Pertti Pohjolainen** ja sihteeriksi **Pirjo Kiiala**, pöytäkirjan tarkastajiksi **Oili** ja **Turkka Liljeblad** sekä toiminnan tarkastajiksi **Annikki Salli** ja **Raimo Kiiveri**, varalle **Reino Ahvonen** ja **Leevi Orpana**. Käsiteltiin jakokunnan tilit.

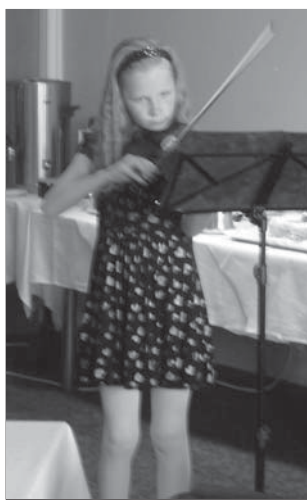
Jakokunnan isännäksi kokous valitsi Pertti Pohjolaisen ja varaisännäksi **Yrjö S. Kaasalaisen**. Jakokunnan omistama kahvikalusto päätettiin myydä Lopen kulman nuorisoseuralle. Kinnarin sisärukket Kyllikki ja Oili lahjoittivat Pyhäjärveltä tuodut tukkireet jakokunnalle, jotka sijoitetaan Yrjö S.

Kaasalaisen museoon Mäntysaareen.

Ohjelmatuokion aloitti Yrjön tyttärentytär **Emilia** viulunsoitolla, **Esko Pohjolainen** kertoi **Antti Pärssisen** Karjalassa oloajasta sekä uudisrakentamisen vaiheista, Yrjö esitteli Pyhäjärven karttaa ja piti kertomistaan asioista tietokilpailun, jolla samalla testattiin kuulijoiden muistia.

Tiedoksi saatettiin, että vuoden kuluttua kokoonnutaan Keikyän seurakuntatalolla 3.8.2013. Tilaisuuden päätteeksi laulettiin Satakuntalaisten laulu.

PERTTI
POHJOLAINEN

Emilia Kalliomäki Virroilta soittaa viulua. Sukujuuret Pyhäjärven Kaasalaisia. Kuvat: Katriina Kalliomäki.

Karjalainen kielinero ja murremestari – keitä ja missä?

Ajatus luovutetun Karjalan kielen ja murteen puhujista syntyi aivan eri tilanteessa. Miun murteeni kun on Pyhäjärveltä ja vastapuolen karjalan kieli taas Impilahdelta. Siitä syntyi ajatus, mikä jalostui sitten vähän lisää ja syntyi tarve lähteä viemään eteenpäin hanketta, mikä sai nimekseen otisikossa mainitun Karjalainen kielinero ja murremestari.

Miksi tähän ryhdyin ja aloin? Itse olen luenut karjalankielisiä ja murteilla kirjoitettuja teoksia sekä tekstejä. Paljonhan tekstejä on tallennettukin. Sen sijaan esittäjien ja puhujien äänen kerrottuna ne muuttuvat vasta eläviksi. Kuka tahansa voi niitä lukea, kenties ääneenkin, mutta jos on kotoisin aivan muualta, teksti ei elä niin kuin sen alkuperäisen taitajan puhumana.

Joka pitäjässä ja kenties kylittäinkin on ollut erilaista murretta ja sanontoja käytössä, karjalankielisillä alueilla samaten. Tosin viime mainittuja on saatavana monenmoisina äänitallenteina. On älytty ajoissa lähteä liikkeelle.

Murteitten kanssa pitäisi toimia myös samalla taval-

la. Taitajien rivit harvenevat. Alkuperäisten siirtolaisten määrä vähenee, kuka niitä sitten siirtää sukupolvelta toiselle, kun on jo myöhäistä.

Nyt on korkea aika tallentaa videoilla siirtolaisten juttuja ääneen esitettyinä. Siitä on sitten paljon helpompaa opetella puhuttyylit, painotukset, ym. erityispiirteet ja sitä kautta ne siirtyvät sukupolvelta toiselle. Karjalaisuus saa näin jatkuvuutta tallenteiden kautta ja välityksellä. Tutkijat ja opiskelijat saavat materiaalia opintoihinsa, samoin esiintyjät uutta kielellistä ilmaisuja, jne.

Mm. Itä-Suomen yliopistosta sain myönteistä palautetta rehtori **Perttu Vartiainen** ja ilmoituksen, että he ovat mukana, samoin Karjala-lehti, Karjalan Liitto. Asia on vielä alkutekijöissään, joten tukijoukot vielä lisääntyvät! Joitakin yhteydenottoja on tullut yksittäisiltä karjalaisilta, että kävisin tallentamassa heidän puheitaan. Sen kyllä jossain vaiheessa teenkin.

Yksinkertaisempaa olisi kuitenkin, jos yhdistykset omilla tahoillaan, sukuseu-

rat jne. ottautuisivat hankkeeseen ja tallentaisivat omaehtoisesti videokameroillaan sekä tulostaisivat ne dvd-levyille. Sitä materiaalia varsinaisesti kaivataan. Sen kautta saadaan sitten syntymään mahdollinen tapahtuma, missä näitä taitajia palkittaisiin ja huomioitaisiin.

Valmiin materiaalin voi lähettää miulle osoitteella: **Hannu Musakka, Koulutie 3, 73600 Kaavi**. Puhelinnumeroni on 050-3271245 ja sähköposti htmusakka@gmail.com.

Mikäli tarve vaatii, olen luvannut ryhtyä ”tämänpäivän eliaslönnotiksi” ja lähteä liikkeelle oman kamerani kanssa. Yksinkertaisempaa kaikki on kuitenkin, että pyhäjärveläiset ja vaikka eri kylittäin, sukukunnittain tai koulupiireittäin tekisivät tätä perustavaa työtä. En mie kunnian ja maineen takia, enkä senkään takia, että sulkia hatuuni keräisin. Siihen ei nimittäin enää mahdu, vaan sen takia, että karjalaisuuden jatkuvuuden turvaamiseksi kaikki mahdollisuudet tulee käytetyksi aikaan, ennen kuin on liian

myöhäistä. Ettei käy niin, että päästään voivottelemaan; ”Kun ois tuonkin tiennyt ja kuvannut, mutta kun ei sitä silloin tajunnut!”

Karjalaisuus on niin arvokas asia, ettei sitä kannata jättää valtaväestön puristuksessa unholaan, vaan on koottava rivit ja kerättävä kaikki puhuttu, laulettu, esitetty ja kenties vielä ennen kuulemattomat tarinat ja jutut talteen.

Tällaiset syyt tähän liittyvät ja näistä syistä johtuen haastan kaikki pyhäjärveläiset ja muutkin karjalaiset talkoisiin tallenteiden aikaansaamiseksi. Mie jään odottelemaan yhteydenottoja ja materiaalia. Tämähän on vasta alkusoittoa kaikelle, mutta ennen kuin on liian myöhäistä. Sen takia kannattaa aikaansa uh-rata, että jää jälkipolville dokumenttia. Kirjoista ei voi kaikkea omaksua. Ale-ttaa pakisemmaa ja haastamaa iha urakall. Kyl siit hyvä tullee!

Ystävällisesti

HANNU MUSAKKA
pyhäjärveläinen
Musakanlahdelta

Karjalatalolla tulossa suuri kansallispukujen katselmus

Yksi karjalaisten kädentaitojen teemavuoden 2012 päätilaisuuksista on lauantaina 29.9. Karjalatalolla järjestettävä karjalaisten kansallispukujen näytös. Luvassa on näyttävä karjalaisen pukuperinteen katselmus. Vpl. Pyhäjärven pukua on tilaisuudessa esitelmässä säätiön asiamies **Pirjo Kiiala**, joka on itse valmistanut oman pukunsa.

Pukunäytös on kello 13.-15.30, ja aiheeseen liittyvää ohjelmaa on jo kello 12 alkaen ja esityksen jälkeen. Tilaisuuden ohessa pitäjaseurojen on mahdollista tehdä myös omaa toimintaansa tunnetuksi.

Näytöksen järjestävät Karjalan Liitto, Karjalaisten Pitäjähdistysten Liitto ja OK-opintokeskus. - MRT

Pääskyläiset järjestävät iloisen iltapäivän

Iloista karjalaista tapahtumapäivää vietetään sunnuntaina 23.9. Karjalatalolla Helsingissä kello 10-17. Asialla on Pääkaupunkiseudun Karjalaisyhteisöt Pääsky ry jäsenseuroineen sekä Karjala-lehti.

Lapsille on tilaisuudessa omaa ohjelmaansa, kuten teatteria ja kanteleensoiton opetusta. Myyntipöydiltä saa tietysti piirakoita ynnä muita leivonnaisia sekä käsitöitä. Jäsenseurat esittelevät toimintaansa. Valokuvausta on ”Monrepos’n puistossa”, ja itämaisen ennustaja Suleiman puheillekin voi poiketa.

Luvassa on lisäksi karjalaista kielkakkaraa, laulua ja lausuntaa, Karjalan Nuorten Kärriyhmän tanssiesitys ja lopuksi tanssia tanssiorkesteri Nitro Trion tahdittamana. Puheen pitää Pääskyn kesäkodin suojelija, valtioneuvos **Riitta Uosukainen**. Aamupäivän tapahtumaan on vapaa pääsy, kello 14 alkaviin iltapäiväiltamiin liput maksavat kuusi euroa. -MRT

VPL. PYHÄJÄRVI-TUOTTEITA LAHJAKSI JA OMAAN KÄYTTÖÖN

Hanki vaakunapaita, saatavana myös uutuusväri musta ja uutuusmalli V-aukko. Edullisesti esim. lahjaksi ja asuksesi kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita.

Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy sekä pyöreällä kaula-aukolla että **uutuutena myös V-kaula-aukolla**. T-paitaa on nyt myös **mustana** ja edelleen valkoisena ja helmenharmaana. Koot S, M, L, XL, XXL ja XXXL. Hinta 15 e/kpl.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, jälleen saatavana, mukana liuskan seloste elokuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut, myös Karjalatalolta noutamisesta voitte sopia. Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinaparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi.

VPL. PYHÄJÄRVI-SEURA RY.

OIKAISU. Viime lehdessä **Asta Seppälä-Puputti** kirjoitti Mouhijärven Karjalaseuran kesäretkestä. Valitettavasti jutun taitovaiheessa tekstiin oli tullut runsaasti yhdyssanavirheitä, eli sanavälejä jäi puuttumaan jutusta. Lehteen lähetettäessä teksti oli kuitenkin ollut virheetön. Toimitus pahoittelee asiaa.

Äidin kotikylään tutustumassa

Ikkuna Karjalaan, Enkkuan kyläkirjassa **Aili Nurminen** (Nokelainen) muistelee matkaa Enkkuaasta Saapruun: ”Saapruunin pyörällä Lautsillan kohdalle, jonka alta tierumusta virtaa pieni puro. Se on Enkkuan ja Saaprun raja. Saaprun kylän itäisin kylän osa on Kekkilänmäki. Ensimmäinen tienhaara vasemmalle ja koivikosta näkyy räätäli **Juho Hohtarin** talo. Hohtarilla on puujalka, ei proteesi. Hiekasta näkyy, milloin Juho Hohtari on siitä kulkenut. Toisen jalan jälki on kuin pienellä perunanuijalla tehty, pyöreä. Hohtarilla on vaimo **Maria** kotona, lapset eivät asu enää kotona. Olen joskus käynyt heillä. Räätäli istui pöydällä ja ompeli. Iloinen ja hyväntahtoinen mies, sanoi tekevänsä ”kerkkäpöksyjä”, sen ajan miesten suosimia pussihousuja. Lisäänsiökseen Hohtari kerää muurahaisen munia, kantaa ne kotiin säkissä selässään; keveitä sanoo olevan. Naapurissa asuvat **Tilda** ja **Mauno Welling** ja nuorin tytär **Jenny**. Mauno on suutari. Hänen valmistamissaan kulkee lähes koko Enkkuan ja Saaprun väki. Heillä on kaunis piha, paljon kukkia ja pihanurmi kuin samettia”.

Käytyäni kesällä 2010 Pyhäjärven Montruassa etsimässä paikkoja, joissa isoisäni **Erik Jalo** oli perheineen myllärinä Pikomyllyllä, suunnittelin jo uutta matkaa. Halusin käydä katso-massa myös äitini **Emma Jalon** s. Welling vanhempien rakentaman mökin paikka Enkkuussa.

Wellingien tulo Räisälästä tapahtui siten, että Mauno Wellingin veli **Juho Welling** meni naimisiin 17.4.1904 Juho Hohtarin lesken **Anna Pennasen** kanssa Enkkuussa. Hohtarin taloon muutti siis toinenkin Juho. Nimittäin Hohtarin leskellä oli Juhoniminen poika. -Tätä ”yks-jalka” räätäli Juhoa Aili Nurminen muistelee kyläkirjan sivulla. Yhdeksän vuotta myöhemmin Mauno perheineen muutti myös Hohtarille, osti kahden hehtaarin peltotilkun Hohtarin maista ja rakensi sinne hirsimökin. He olivat onnellisia saadessaan oman kodin omalle maalle. Mauno oli hyvin kätevä tekemään kaikkea, itse hän rakensi navetan, ladon, sikopahnan ja myöhemmin tallin, kun oli jo hevonenkin.

Enkkuan kodin saunassa syntyivät äitini Emman nuoremmat sisarukset: **Vieno**, **Reino**, **Bertta** ja Jenny. Äitiäni vanhemmat lapset **Wendla** ja **Aino** olivat syntyneet Räisälän Makkolas-sa. Aino oli syntymästään asti sairas ja kuoli kaksivuotiaana. **Arvo** ja **Emma** olivat syntyneet äitini tieto-

jen mukaan Kirvussa, Inkilän asemalla, josta Mauno oli vuokrannut perheelleen asunnon. Mauno veisteli ratapölkkyjä Inkilässä. Kirkonkirjojen mukaan hekin olisivat syntyneet Räisälässä. Ilmeisesti ei ollut tehty muuttoilmoitusta seurakuntaan.

Tätä Wellingin talon paikkaa siis olin lähdössä etsimään Pyhäjärveltä.

Lähdin Karjalaan asuntoautolla 5. kesäkuuta. Matkaseurakseni sain **Hannu Pentin**, Lapinjärven kanttorin, joka oli kesälomalla. Hannulla on venäläinen vaimo, siksi Hannu on opiskellut venäjänkieltä. Hän oli siis tulkina matkalla. Lähtö tuli niin nopeasti, että en kysellyt mitään majoitusta, siksi asuntoauto. Aamulla yli rajan ja sitten Viipurin kautta kohti Kiviniemeä. Pietarin tiellä, eräällä huoltoasemalla, tapasimme eläkeikäisen brittimiehen, joka oli yksin polkupyörällä matkalla kohti Pietaria. Hänellä oli pyörässään eri maiden lippuja merkinä kulkemastaan reitistä. Varsinainen seikkailija!

Matkamme jatkui paikoin erittäin huonokuntoisilla teillä kohti Pyhäjärveä. Pikosillan luota käännymme tykkitetä pitkin kohti Saaprua ja viidentien risteystä. Tie oli tosi kurjassa kunnossa. Pyhäjärven ranta pitkin tienvarrtta oli aidattu! Jokaisen rantaan rakennetun datsan ympärillä oli pari metriä korkea vaha-aita. Aidat olivat erilaisista materiaaleista rakennetut, etupäässä tiili- tai teräspylväät neljän metrin välein, jotka oli sitten pellistä, tiilistä tai laudoista tehdyillä elementeillä yhdistetty toisiinsa. Kuitenkaan aidasta ei edes nähty läpi. Matkailuauton ikkunat olivat sen verran korkealla, että paikoitellen rakennuksia näkyi ja jostain jopa Pyhäjärvikin vilahdi näkyviin. Tuntui jotenkin ahdistavalta, kun on tottunut suomalaisen rantarakentamiseen. Puhumat-takaan siitä, että rannassa olisi ollut vanhoja pyhäjärveläisten koteja. Niitähän oli tultu etsimään ja katso-maan.

Tolsterniemen paikkeilla oli tienvarrella joitain suomalaisten jälkeensä jättämiä rakennuksia. Niissä oli sentään tyyli tallella, vaikka ajanhammas olikin niitä kovin jo saanut hävitetyiksi. Nikkarityylin koristeellinen rakentaminen puhutteli edelleen. Nämä rakennukset olivat säilyneet, koska ne eivät olleet rannanpuolella tietä. Kostermaan paikkeilla oli voimallista viljelystoimintaa. Iso länsimainen traktori oli suurta peltoaukeamaa muokkaamassa. Olisiko ollut joku yksityninen yrittäjä?

Viidentien risteyksessä oli oikeastaan vain kolme ajo-

Jenny o.s. Welling ja tyttärensä Pirjo vanhan piha-kuusen juurella Enkkuussa 1991.

kelpoista mahdollisuutta. Lähdimme kohti Enkkuaa. Koetimme katsoa, missä olisi ”Lautsillan” kohta, joka olisi kylän rajalla. Ei löytynyt sellaista paikkaa, missä puro olisi virrannut tien alta. Ajoimme eteenpäin ja siellä oli suomalaisen vanha rakennus, jonka tunnistin kartan mukaan olleen konstaapeli **Rautiaisen** talon. Käännymme takaisin ja etsiskelimme taas puroa tai ojaa. Eihän se kovin pitkä matka ollut kaikkienensa. Sitten kartan mukaan olimme melko tarkasti oikeassa paikassa. Siinä oli ei puro, vaan pikeminkin oja, joka johti Rahkajärven suuntaan. (Äitini sanoi ”Rahkjärvi”).

Jonkin matkaa kulkiessani vesaikossa, alkoi jo Rahkajärvi näkyä, joten tiesin olevani lähellä Wellingien asuinpaikkaa. Etsiskelin suurta kuusta. Äitini mukaan he olivat istuttaneet mökin eteen, puron varteen kolme kuusta, piha-kuusiksi. Äitini nuorin sisar Jenny, minun kummini, oli vuonna 1991 miehensä **Väinön** ja tyttärensä **Pirjon** kanssa käyneet paikalla, jolloin siellä oli vielä yksi kuusi jäljellä. Kuviakin on siitä matkasta ja kuusen löytymisestä. Nyt ei ollut enää kuusta. Ei vanhaa eikä muitakaan kuusia. Yritin etsiä kaatuneista suurista puista, että olisiko niistä joku Äitini pihakuusi, mutta lahot-taja oli tehnyt tehtävänsä, enkä voinut varmuudella todeta jonkun niistä olleen etsimäni puu. Potkiskelin sammaleita ja löysin kivikasoja, joissa oli lohkottuja kiviä. Arvelin niiden olleen rakennusten aluskiviä.

Kuusi oli siis etsimäni tunnusmerkki Äitini kodin paikasta. Äitini Emma Jalo s. Welling oli muistellut kotipihaansa, mutta kun siitä ei ollut yhtään valokuvakaan, niin hän piirretti eräällä taitelijalla muistinsa mukaisen kuvan kotipihaista. Kuvassa oli kolme pientä kuusta talon edessä. Tämä piirros ja kummitätini Jenny valokuvassa yhden kuusen vierellä yli viisikymmentä vuotta myöhemmin olivat matkalla mukana etsiessani ”Lehto”-nimistä ti-

laa Enkkuussa.

Kuten mainitsin, Rahkajärvi näkyi ja sielläkin oli rakentajat työssä. Kohta siellä on uusia uimareita Wellingin lasten uima- ja leikkipaikoilla.

Ajoimme takaisin Pikosillalle ja sieltä edelleen Pyhäkylään ja Musakan Lomarantaan. Kyselimme majoitusta. Olisimme voineet yöpyä autossamme, mutta koska Musakalla oli tilaa, niin majoituimme sinne. Arvelin, että tapaamme siellä toisia Pyhäjärven kävijöitä. Näin olikin. Rau-man karjalaiset olivat päiväretkellä ja saapuivat illaksi syömään ja saunomaan.

Illan mittaan keskustelin **Musakan Antin** kanssa Enkkuan tilanteesta ja et-sinnästäni. Antti kertoi Enkkuan kylän talojen hävinneen lähes täydellisesti. Vain pari taloa oli jäljellä ennen sotaa olleesta tilanteesta. Sitten aloin kysellä Räisälän Makkolan kylän asioista, kun raumalaisten joukossa oli räisäläisten evakkojen jälkeläisiä. Sainkin riittävästi tietoa seuraavan päivän retkeä varten. Lähtisin siis etsimään paikkaa, jossa Mauno Welling oli syntynyt ja jossa Wellingit olivat asuneet 1700-luvun loppupuolelta lähtien, Kaukolasta muuttonsa jälkeen. Antti merkitsi karttaan risteyksen, josta erkani tie Makkolaan.

Siis Makkolaan! Kylätie oli todella kurjassa kun-

Paavo Jalo asuntoautoineen Makkolan tiellä Räisälässä suvun tupia etsimässä.

nossa, isoja vetisiä kuoppia ja suuria kivenmurikoita tiellä. Matka ei kuitenkaan ollut pitkä, kun tulimme Tietävänjärven rantaan. Todella idyllinen paikka. Siitä tie jatkui Killatsun joelle ja Killatsunkoskelle, mutta emme autolla päässeet järvenrantaa pidemmälle. Tie oli niin huonossa kunnossa. Lähtiessämme olimme saaneet Antilta tiedon, että Makkolan vanha koulurakennus oli jäljellä, asumiskäytössä. Tapasimme rannalla naisen koiraansa ulkoiluttamassa. Hannu kysyi häneltä koulun sijaintia? Paikka oli 300 metrin päässä lähellä rantaa. Tästä olikin helppo määritellä Wellingin talo kartan mukaan. Ainakin olimme hyvin lähellä sitä kohtaa Makkola 3:a, jossa äitini Emma Wellingin isä Mauno Welling oli syntynyt. Sinne Mauno toi myöskin nuorikkonsa Matilda Herrasen, heidän avioituttuaan 1905 ja siellä heidän ensimmäiset lapsensa myös syntyivät.

On tehtävä vielä käynti Räisälässä ja nyt matkan jälkeen olen saanut parempaa tietoa kylän talojen sijainnista. Tilasin Makkolaa käsittelevän kyläkirjan ja siitä on paljon apua selvittäessäni Äitini suvun vaiheita siellä.

Makkolasta ajelimme Räisälän kirkolle, otimme kuvia. Todella kaunis kirkko, ei kylläkään enää kirkollisessa käytössä. Kir-

kon vieressä olevasta san-karivainajien muistotaulusta löysin kahden sukulaisten nimet. Wellingejä. Sitten matka jatkui kohti Pyhäjärveä Konnitsan kautta. Konnitsa on varmaan ollut, Suomeen kuullessaan, eräs viehättävimmistä kylistä. Laajat peltoaukeamat kumpuilevassa maastossa. Järviä, jokia ja kauniita rantamaisemia. Joitain komeita rakennuksia on vielä pystyssä, muistuttamassa kylän hyvinvoinnista.

Mutta! Entäs tänä päivänä! Voimallinen maalaiskylä on eräs surullisimmista näkemistäni ihmisen tuhoamista miljöistä. Mihin tahansa katsookin, niin kaikki pellot, pihat, tienvarret kasvavat jättiputkea! Alkukesästä maisema oli kuin maanalainen armeija hyökkäisi kaikista suunnista. Sil-tä vaikutti nouseva jättiputkikasvusto kaikkialla. Miten jätetään karjalaisen asutuksen suurella vaivalla ja rakkaudella raivaamat viljelysmaat tuhoutumaan. Jossain talohökkeliin seinustoilla oli pieni kasvima ja perunapenkki sentään viitsitty eristää tuholaisesta.

Sitten matkamme suuntautui kuin itsestään tuttuun paikkaan, Pikon myllylle. Ajoimme edelliseltä matkalta tutuksi tulleelle saksalais-venäläiselle datsalle. Tapasimmekin **Stefan Rosenovin** perheen ja saimme jättää automme hänen pihaansa ja kutsun

Mauno Wellingin pihapiiriä, huomaa kolme kuusta talon edessä.

tsajulle. Kiitimme kutsusta ja kävelimme myllysilalle. Isäni Raunin ja hänen isänsä Erik Jalon entinen työpaikka katoaa tiili tiileltä. Mutta tunnelma isien ja heidän perheittensä elämisestä siinä paikassa vain vahvistuu. Sitä ei voida purkaa, niinkuin myllyn raunioille tapahtuu.

Oli miellyttävää katsella tienoota, jossa esivanhemmat ovat työskennelleet yhdessä hyvien naapureiden ja ystävien kanssa. Mieleeni tuli valokuva isästäni istumassa sillan kaiteella, pyykipoika housunlahkeessa, pari naapurin tyttöä ja polkupyörä vierellä. Oli pyhäpäivä ja pyöräretki takana. Isäni varmaan nautti elämästä. Vielä eläkkeellä ollessaankin hän lähes joka päivä liikkui polkupyörällään.

Vesi virtaa edelleen Pikojossa, tosin jossain mielessä turhaan. Sillä olisi yhä voimaa tehdä jotain hyödyllistä yhdessä osaavien ihmisten kanssa. Mutta ei ole tämän päivän montru-alaisilla, jos heitä siten voi kutsuaakaan, halua eikä mahdollisuuttakaan toimia itsenäisesti. Kollektiivisuus on opittua, odotetaan vain valmista ja alistutaan siihen, mitä muualla päätetään. Yritteliäisyys on tuomittua.

Tämän saimme kuulla myöskin Stefanilta mennessämme tsajulle. Emäntä oli laittanut kaikkea hyvää tarjolle. Kaikki itse tehtyjä. Karhu oli vierailut naapurissa edellisenä päivänä, viiden pihasta koiran ruoakseen. Varmaan karhu haistoi Stefanin navetassa olevat neljä suurta emakkoa ja pienet porsaas, mutta sai tyytyä koiraan. Stefanin siat olivat kaikki eri sikarotuja, länsieuroopasta tuotuja. Paikallinen kolhoosi tiesi sioista ja on yrittänyt saada sikatalouden loppumaan. Varoituksia on tullut. Yritteliäisyys on kovasti vastatulessa.

Kiitimme vieraanvaraisuudesta ja suunnistimme kohti Viipuria. Äyräpään kohdalla oli vielä merkkejä jättiputken leviämisestä teiden varsiin. Joten mitään hyvää ei ole tulossa siltä suunnalta länteenpäin. Teiden kunto on monin paikoin todella surkeaa. Mutta ei auta valittaa, on vain mentävä kun tuntuu, että Karjalassa on vielä käytävä ja itse selvítettävä asiat, jotka kiinnostavat esivanhempien elinoloissa. On mentävä katsomaan seutuja, joista kerrotaan kirjoissa ja vanhempien muistiinpanoissa, sekä kertomuksissa. Tapahtumapaikoilla käynti selvittää kummasti kertomusten taustoja ja antaa mielikuvitukselle uutta kenttää työskennellä.

Kiitos Karjala siitä, mitä olet antanut Äideillemme ja Isillemme ja heidän mukanaan jälkeläisilleen. Iloisen mielen, vanhempien kunnioituksen ja uskon tulevaisuuteen.

Kesällä 2012

PAAVO JALO

Laatokan kierros neljässä päivässä - Haapasaarten sukuseura 20-vuotiaaksi

Viipurin läänin Pyhäjärven Ylläppästä lähtöisin olevien Haapasaarien sukuseura täyttää tänä vuonna 20 vuotta. Laatokan kierroksen teimme 2.-5.8.2012.

Terijoella Hotelli Helioksen maisemaravintolassa kokoonnuimme muistelemaan seuramme perustamisen vaiheita. Perustamiskokouksessa mukana ollut **Vieno Lehtonen** (äiti: **Ines Ahtiainen** o.s. **Haapasaari**) kertoi seuran perustamisesta. Sukuseuran perustamiskokous pidettiin Laviassa Kaarlenkartanossa elokuun 22 p:nä 1992. Tilaisuudesta on artikkeli Vpl Pyhäjärvi lehdessä syyskuun 1992 numerossa. Suvun jäseniä oli koolla noin 20. Seuramme perustamisesta meidän on kiittäminen opetusneuvos **Aulis Koivusalo** (äiti: **Vappu Josefina Koivusalo** o.s. **Haapasaari**).

Aulis Koivusalo oli koonnut eläkevuosinaan tietoja sukulaisistaan. Kirjanen ”Vpl Pyhäjärven Ylläppään Haapasaaret” julkaistiin vuonna 1993. ”Haapasaarien suku Metsäpirtissä, Sakkolassa, Raudussa ja Vpl. Pyhäjärvellä vuosina 1700-1950” oli valmistunut jo vuonna 1980. Koivusalo suoritti elämäntyönsä matematiikan opettajana, viimeksi Joensuun Normaalilyseon rehtorina. Koivusalo saapui seuran perustamistilaisuuteen Joensuusta ja Lehtoset kaukaa Rovaniemeltä. Kokkolasta lähti mukaan **Laina Sandström** o.s. **Haapasaari** (isä: **Heikki Haapasaari**).

Seuran vuosikokoukset pidetään joka toinen vuosi ja nyt tehty yhteinen matkamme oli järjestyksessä kolmas. Matkan järjestämisestä huolehti kiitettävästi sihteerimme **Marja-Leena Juhola** (äiti: **Hellä Tuomisaaari** o.s. **Haapasaari**) ja kuljettajana ja monitoimimiehenä toimi aiemmilta matkoiltamme tuttu **Kari Ketola**.

Matka-Mekka Oy:stä. Mukana meitä oli 31 henkilöä plus kuljettaja. Suvun piiristä löytyi apukuljettaja **Sami Laamanen** (äiti: **Marjatta Laamanen** o.s. **Haapasaari**), joten matkanteko joutui kaikkia työaikalakeja noudattaen. Matkan ajankuluksi katelimme dvd-filmejä: **Jouko Nummelan** (äidinäiti: **Vappu Josefina Koivusalo** o.s. **Haapasaari**) kokoamat ”Juuret Karjalassa” ja ”Ylläppään Haapasaaret”. ”Taistelu Laatokan Karjalasta”-filmi hiljensi bussin takapenkkiläisetkin.

Matkaan lähdettiin pikakutunneilla Kankaanpäästä ja jatkettiin Porin ja Turun kautta Helsinkiin ja Vaalimaalle. Viipurin kautta ajettiin Pyhäjärvelle, jossa pysähdyimme sankarivainajien hautamuistomerkillä.

Ylläppään Haapasaaret ystävineen Viipurissa 5.8.2012 Laatokan kierros takanaan.

Matka jatkui ja ensimmäiseksi yöksi jäimme Käksälmeen Vapaa-aika-mökikylään. Paikkaan olimme hyvin tyytyväisiä: rauhallinen ympäristö, lämmin vettä, kuuma sauna, ei portaita, joka mökillä oma suihku ja wc.

Aamulla lähdettiin kohti uusia haasteita. Ajeltiin välillä kehuoakin tietä Lahdenpohjan ja Kurkijoen kautta Sortavalaan. Maisemat muuttuivat mäkisiksi, tutun tuntuisiksi suomalaisiksi. Asutusta oli harvassa, oltiin rajaseudulla. Sortavallassa saimme paikallisen oppaan bussiimme. Kierreltiin ja katseltiin kauniita vanhoja puu- ja kivitaloja, puistoja ja satamaa. Kaupungin perustamisesta on kulunut 380 vuotta ja sitä on heinäkuussa 8.7.2012 juhlistu Sortavalan laulujuhla. Valtakunnallisia laulujuhlia on pidetty vuosina 1896, 1906, 1926, 1935 ja nyt 2012. Tänä vuonna Suomesta mukana oli 11 kuoroa. 1880 kaupunkiin on perustettu opettajaseminaari ja ennen Talvisotaa opinahjoon kuului kymmeniä rakennuksia.

Matka jatkui pitkin ihaania rantakallioita Laatokan lahtien kimmeltäessä keskipäivän auringossa. Hiekkaiselta kannakselta oli siirrytty vaaraisemaan keskelle lehtomaista vehreää luontoa ja aarniometsää. Sortavalasta ajeltiin hyvää asfalttietä. Pysähdyimme Murheenristillä, Talvisodan muistomerkillä. Siellä tapasimme omatoimimatkajia Oulaisista. He ovat olleet ennenkin omilla autoillaan näillä heille tutuilla seuduilla ja yöpyneet Pitkärannan kaupungissa. Laatokka avautui eteemme kuin suuri pilvi taivaanrannassa. Näkymä aavasta taivaanrantaan nousevasta

merestä painui ikuisesti mieleemme. Oli pakko pysähtyä ja päästää väki rantaan. Ainoastaan **Jussi Haapasaari** ehti vilkkaana poikana uimaan. Illalla saavuimme Aunukseen hotelli Olongaan illalliselle; tarjontaa oli tyyppillistä.

Aamulla hotellilta lähti mukaan opas ja suuntasimme matkamme kohti Aleksanteri Syväriläisen luostaria. Luostarista saimme ottaa mukaamme siunattua ja parantavaa lähdevettä ja hiekkaa.

Terijoella majoituttiin matkan viimeinen yö hotelli Helioksessa. 20-vuo-

tismaljojen kohotuksen ja juhlapuheiden jälkeen moni suuntasi askeleensa Suomenlahden rantaan.

Kotimatalla kokoonnuttiin Viipurissa ryhmäkuvaan ja osa väestä kävi Pyöreässä Tornissa välipalalla.

Laatokan kiertomatkaa kertyi lähes tuhat kilometriä mitattuna Viipurista Viipuriin. Neljä päivää tuntui tiiviiltä ja melko rasittavalta, mutta matkaseurueemme oli lähtenyt matkalle oikealla asenteella. Mieliala tuntui pysyvän korkealla. Paljon jäi vielä näkemättä. Kauniista karjalaistaloista,

katoavasta kansanperinteestä näimme ohikiitävät vilahdukset. Saimme aimo annoksen tietoa sotahistoriasta, maantieteestä, rakennustaiteesta, kertasimme sukupuutamme ja tulimme tutummiksi toisillemme.

Mukana oli kiitettävästi nuorisoa ja ilmassa leijui lupaus tuoda lapset ja lastenlapset jatkossakin esi-isien synnyinseuduille.

www.haapasaaret.org osoitteesta löytyvät sukuseuramme kotisivut.

MARJA-RIITTA
HAKALA
(äiti: Lahja Marttila o.s. Haapasaari)

Siirtolaisen muistoja

Karjalan kansaa nyt kaikkialla näkkö. No, meitähän riittääpi minne vain. Mie oon itsekkin sitä siirtoväkkee ja laulelen menneitä muistojain.

Ennen meille Muolaasta ruukut ja potit toivat. Nyt ovat tuomasta lakanneet. No, missähän Kyyrölän kukkopillit soivat, kun hyö ovat kampeensa pakanneet.

Ei saaha enää hailii happamii, niitä Koiviston ukkojen tappamii. Laatokan lohtakin syötäisiin, jos vaan sitä kauppoissa myötäisiin.

Karjalan rannoilla uiminenkin maistui, nyt sitä aivan kuin pelkäisi. Terijoen hiekalla hipiämme paistui ja uusnahka saatiin myös selkäämme.

Tanssien Praasniekat vietimme Salmis, Suojärven sultsinat syötiin myö myös. Tultua työstä oli kylpykin valmis, nyt toisille kiukaille löylyä löyn.

Tuskinpa muu Suomi arvata tiesi, kuin kummasti Karjalan välle käi. Vieraille teille Valkjärven kiesit ja Säkijärven keinuttavat tuolit jäi.

Kurkijoen piiskat nyt lännellä läiskyy ja siellä ne varsatkin vaihdettiin, ja vaikka meiltä Sortavalan markkinat jäikin. Siellä ne litkatkin maisteltiin.

Jäihän ne Sakkolan porsaasikin sinne, ennen niitä sai koko Suomenmaa.

Paljon ei maksaneet manttaalikirjat, ne taisivat jäädä hyllyille. Kiireessä jäivät vehnät ja viljat Jääsken ja Viipurin myllyille.

Viipurin Rinkelit vehnäsen voittaa, niitä täälläkin purtaisiin. No, mitähän jos Säkijärven polkkaa soittais, ettei vaan liikoja surtais.

Kirjoituksen on lehteen antanut sisarentyttärensä Marja-Leena Juholan välittämänä AIMO HAAPASAARI, joka asuu Porissa Sotainvalidien Sairaskoti ja Kuntoutuskeskuksessa. Tekstiä siirtolaisen muistoista on runoilu porukalla.

Vunukoiden juoksu avasi lapsuuden muistot

Olimme **Matti Sipposen** joukkueella juoksemassa Vpl Pyhäjärvi-juhlien Kaiun muistoviestissä ensimmäisen keran vuonna 2009 Nokialla. Tuolloin saavutimme viimeisen sijan juoksussa ja ensimmäisen pukukisassa ”Mieki oon Karjalasta” -paidoillamme.

Tapahtuma oli aurinkoinen ja leppoisa, oli myös mukavaa tavata serkkuja lapsineen. Saimme palkinnoksi Woimistelu- ja Urheiluseura Kaiun historiikit (Vanhanen-Uusitalo: Kaiu, joka kiiri kauas, Pyhä-Säätiö 1970). Kirjan lopusta löytyi kooste urheiluaiheisista kirjoituksista Pyhäjärvi-lehdessä ja koosteesta Matti Sipposen artikkeli vuodelta 1961!

Matti (1897-1972) harrasti urheilua nuorena miehenä. Hän osallistui vuonna 1916 Viipurin piirin mestaruuskilpailuihin Kiviniemen hevosystävien kilparadalla. Ohessa alla Mattin kirjoitus tapahtumista.

Voittomitali tallessa

Komea mitali vuodelta 1916 on suvussa tallessa ja sitä lapsena ihailin. Urheilura jäi Matilla kuitenkin lyhyeksi. Elämä muuttui avioitumisen, lasten ja ras-

kaan työn myötä. Kipeimpiä kokemuksia olivat varmasti kodin jättäminen Noitermaahan lammin rannalle ja sittemmin tyttären Sirkkan ennenaikainen kuolema 1960-luvulla.

Uusi koti löytyi Keuruselän rannalta ja työtä Keuruulta metsäalalta. Pappilanniemen kodissaan hän vietti papanpäivänsä kalastuksen ja kukkienhoidon parissa. Meille vunukoille pappi oli rakas, jonka ”partahieronnan” voi vieläkin jostain muistin kätkeistä tavoittaa.

Sipposten meidän sukulaara on pieni. Matilla ja **Emmalla** (o.s. **Karonen**) oli kaikkiaan neljä aikuiseksi elänyttä lasta. Näistä sisaruksista ovat vielä elossa **Esso** ja **Kari Sipponen**. Serkuksista Hannun lapsia on neljä, Eskolla ja Karilla on molemmilla kaksi lasta. Ja meillä serkuilla on kaikkiaan 16 lasta ja yksi meistä on itsekin jo ehtinyt papaksi!

Olen iloinen, että Pyhäjärvi-juhlat on viime vuosina ottanut uudelleen ohjelmaan tämän leikkimielisen Kaiun viestin. Tapahtuma on yhdistänyt meitä eri puolilla asuvia Sipposen serkuksia. Tänä kesänä osallistuimme jo kolmatta kertaa

Emman ja Matin perhekuva on otettu Turussa välirauhan aikana ja kuvassa ovat kaikki Kaiun viestin vunukoiden papat eli Matti ja Emma Sipposen pojat: pienin Kari, keskimäinen Esso sekä Emman ja Matin välissä Hannu. Emman takana vielä Sirkka, jolla ei ollut lapsia.

juoksumitteliön ja juoksujen jälkeen saunan lauteilla pohdittiin vakavasti serkujen juurimatkaa Karjalaan.

Tällä kertaa kotiin kannettiin Huittisista ykkösmitalit ja kiertopalkinto. Voitoissassa NoiterMOIsii, Matti Sipposen vunukat -joukkueessa juoksivat **Mila-Maria Uski**, 10, Tampereelta (Esso tyttä-

ren Tarjan tytär), **Aapo Sipponen**, 11, Tampereelta (Karin pojan Juhan poika), **Tiitus Kuukkanen**, 12, Jyväskylästä (Hannun tyttären Hellyn poika), **Pyrö Sipponen**, 15, Tampereelta (Juhan poika) ja **Ilari Uski**, 15, Tampereelta (Tarjan poika).

TARJA SIPPONEN
Tampere

Kun Kaiku vei Matti Sipposen – ja Sipponen Kaiun Viipurin piirinmestariksi

Muutin Pyhäjärvelle 1914 marraskuun 15. päivänä, samana päivänä täytin 17 vuotta. Keväällä 1915 liityin Pyhäjärven urheiluseura Kaiun jäseneksi, sillä urheilu kiinnosti minua. Saatuaani urheilupaidan ja harmaat Kaiun urheiluhousut, aloin ahoilla hyppiä ja koikelehtia, mutta tunsin, ettei minua hyppiminen miellyttä. Aloin ravata metsäteitä, ja sehän alkoi tuntua mukavalta.

Ensimmäinen kilpailuni tuli juostua Kaiun maastajuoksukilpailussa Montruan nuorisoseuran talon maastossa. Mieleeni on jäänyt silloisista juoksijoista kaksi Aleksia, nimittäin **Nolon Ale** Kostermaasta ja **Määttäsen Ale**, muita en muista. Matka oli noin 4-5 kilometriä. Pikonjoki ylitettiin tukkia myöten jostain Nahkatehtaan seutuvilta. Juoksun aikana pysytelin toisena Nolon Alen johtaessa. Määttäsen Ale kolmantena.

Nuorisoseuran talo kiertettiin ympäri, maantielle tultiin sieltä jostain kirkonpuoleisesta metsästä ja maali oli Nuorisoseurantalon portilla. Päästyämme maantielle, jota juostiin noin 200 metriä, siinä meni Määttäsen Ale minusta ohi,

joten jäin kolmanneksi. Sittemkin se tuntui mukavalta, kun sain III palkinnon. Juoksun loputtua **Pennasen Leino** tuli heti onnittelemaan, sillä olin pyhäjärveläisille tuntematon, kun olin vasta muuttanut paikkakunnalle. Pennasen kanssa keskustelimme sitten uusista juoksuista; hän kutsui minut seuraavaksi pyhäksi Alakylään juoksemaan. Siellä tutustuin sitten **Topias** ja **Heikki Pärssisiin** ja moniin muihin juoksijoihin.

Pyhäjärven Kaiu oli noihin aikoihin ripeä ja järjesti paljon kilpailuja.

Mutta sitten vuonna 1916 olivat Viipurin piirin mestaruuskilpailut Kiviniemen hevosystävien kilparadalla. Yhtenä lajina oli 5x2000 m viestinjauksu. Tähän lajiin Kaiku oli lähettänyt joukkueen, jossa juoksivat lähetojärjestyksessä seuraavat juoksijat: Topias Pärssinen, Heikki Pärssinen, Aleks Nolo, Matti Sipponen ja ankkurina Jallu Pusa. Joukkueita taisi olla viisi: Viipurin Reipas, Räisälän Pamaus, Sakkolan Jäntevä (2 joukkueella) ja Pyhäjärven Kaiu. Alussa juoksu kävi Kaiun ja Pamauksen kiistellessä johtoasemasta. Räisäläiset olivat varmoja voitostaan, sillä he olivat las-

keneet etukäteen Matti Sipposen häviävän Pamauksen 1500 m mestarille. 30 m juoksin 4:nä, mutta toisin siinä kävi: annoin viestikapulan ensimmäisenä **Jalmari Pusalle**. Hän lähti ankkuriosuudelle päättäväsena, ja olimme jo varmoja, että mestaruus ”on meidän heiniä”. Mutta mitä ihmettä, Viipurin Reippaan ankkuri tavottaa ja lähenee uhkaavasti Jalmaria, ja noin 400 m maalista sivuuttaa... Jo tulee 4 m rako! Eikö Jalmari jaks? Ne 200-250 m olivat henkeä salpaavia hetkiä. Noin 150 m maalista Jalmari otti itsestään irti kaiken ja painui vastustamattomasti ohi ja tuli kuin tulikin voittajana maaliin.

Samalla Pyhäjärven Kaiun joukkueesta tuli Viipurin piirin mestari. Kyllähän me olimme iloisia ja kannoimme Jalmaria kultatuolissa, huusimme ja hurrasimme.

Olisihan noita urheiluelämyksiä paljon, paljon, mutta tämä on elämyksistäni suurin ja arvokkain.

Ketä on tästä sakista elossa: Heikki Pärssinen ja minä. Onko muita, ei ole tiedoksani.

En tiedä, olisiko tarpeellista lähettää tämä Viipurin piirin mestaruusmitali va-

lokuvattavaksi, sillä näin vanhoja prenikoita voi olla enää vähän.

Minulla ei ole kuin kaksi palkintoa jäljellä, tämä mestaruusmitali ja hopealusikka, 8000 m juoksusta. Nämä kilpailut pidettiin Pyhäjärven Kirkkoaholla. Siinäkin juoksussa alitettiin Viipurin piirin ennätys, Heikki Pärssinen voitti ja minä olin toinen. Mutta ajanottajilla ei ollut tarpeeksi kelloja, joten sitä ei hyväksytty ennätykseksi. Tavallisesti minä voitin Heikin, mutta siinä juoksussa Heikki pisteli kuin singerikone.

Toivotan Pyhäjärven Kaiulle ja kaikulaisille hyvää kesää.

MATTI SIPPONEN
Keuruu

Kirjoitus on julkaistu Pyhäjärvi-lehdessä 7/1961

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvikerhon lokakuun tarinatuokio on ke 2.10.2012 klo 13.30 Koulukatu 12, Tampere. Tervetuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon lokakuun kokous pidetään torstaina 11.10. klo 13 Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17, Lahti. Tervetuloa!

Retki Vantaan Maatalousmuseoon torstaina 11.10.12 klo 17.00. Museo on Vantaanlaakson alueella osoitteessa Nybackankuja 1, 01670. Tikkurilasta vartin välein bussit mm. 55 ja 57, Helsingistä Elielin aukiolta bussit 474 ja 451, jäädään pois Ylästöntien ja Vantaanlaakson tien risteyksessä, mistä kävelymatka n. 150 m. Museoon ja juhlatiloihin tutustumisen lisäksi seuran hallituksen jäsen, Vantaan ent. kaupunginjohtaja Juhani Paajanen kertoo karjalaisten muuttoliikkeestä Vantaalle. Tilaisuuden arvioitu kesto n. 2-2,5 h. Kahvitarjoilu ym. järjestelyiden takia kerro mielellään ennakkoon 1.10. mennessä tulotasi. Tiedustelut Kaarina Pärssinen 040-519 3036. Tervetuloa Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Vpl. Pyhäjärvi-seuran syyskokous järjestetään su 25.11.12 klo 13.00 Laatokka-salissa Karjalatalolla. Tarkemmin loka-marraskuun lehdissä ja marraskuun alkupuolella saapuvassa jäsenkirjeessä.

Tilaa PYHÄJÄRVI -tuotteita

* **Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki**. 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkua ajoilta kuin eri paikkakunnilla pidetyistä juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa + postikulut.

* **Isännänviiri** (suunnittelu Kaarle Viika) koko 45x400 cm. Hinta 75 euroa + postikulut

* **Tilaukset säätiön asiamies**
Pirjo Kiiala p. 044-2815047 pirjo.kiiala@gmail.com

* **Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari** (suunnittelu Kaarle Viika) jälleen saatavana hinta 42 euroa + postikulut.

* **Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi** v. 1989 ilmestynyttä kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historiaosuus entisestä kotipitäjästämme sekä murrenasto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunisti Vpl Pyhäjärveä**, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040 Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja. Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>

PYHÄJÄRVI-LEHDEN

seuraavan numeron aineistot toimitukseen
pe 12.10.2012 mennessä, kiitos.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasementtie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Marja Härmä, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja Rautasementtie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 23%